



# Een bijwerking na vaccinatie? Geen paniek!

**Om een paard weerbaarder te maken tegen bepaalde ziekteverwekkers (pathogenen), is vaccinatie een nuttig hulpmiddel. De in Nederland geregistreerde vaccins voldoen aan zeer strikte eisen en worden uitvoerig getest op werkzaamheid en veiligheid voordat ze op de markt komen. Daar zorgen de fabrikanten tezamen met verschillende onafhankelijke instanties voor.**

## Doel van vaccineren

Bij vaccineren wordt een lage dosis van een specifieke ziekteverwekker gegeven, die daarvoor sterk verzwakt of gedood is of waarvan slechts enkele stukjes in het vaccin zitten. Het pathogeen (ziekteverwekkende stof) in het vaccin is niet sterk genoeg meer om het paard ziek te maken, maar wel herkenbaar genoeg om het afweersysteem in gang te zetten. Als gevolg van vaccineren maakt het immuunsysteem van het paard specifieke antistoffen aan: afweerstoffen die enkel werken tegen de pathogeen waartegen gevaccineerd werd.

## Adjuvantia, wat zijn dat?

Om de immuunrespons (de opbouw van specifieke antistoffen) te verbeteren worden er soms adjuvantia toegevoegd aan het vaccin. Adjuvantia worden toegevoegd aan dode vaccins en verbeteren, versnellen en verlengen de specifieke immuunrespons. Daardoor zijn er bijvoorbeeld minder pathogenen nodig in het vaccin voor een succesvolle bescherming, zijn er minder herhalingsvaccinaties nodig en kunnen oudere dieren een betere afweer opbouwen.

## Een bijwerking kan soms gewenst zijn

De ziekteverwekkers die in een vaccin gebruikt worden, zijn dus minder potent dan de 'wilde' variant. Ze zijn immers verzwakt, gedood of slechts deels aanwezig. Desalniettemin kunnen er bijwerkingen optreden na vaccinatie. Een deel van de bijwerkingen kan eigenlijk beschouwd worden als een gewenste reactie. Als een lichaam namelijk volop bezig is om immuniteit op te bouwen, kan dit leiden tot een milde temperatuursverhoging. Ook kan het dier gedurende 24 uur wat rustiger of slomer zijn. Vandaar het advies om een paard gedurende 24 uur na vaccinatie niet zwaar te belasten. Bijwerkingen die ook vaker gezien worden, zijn lokale zwellingen op de injectieplaats. Over het algemeen verdwijnen deze spontaan en heeft het paard er geen last van.



## Factoren bij het ontstaan van bijwerkingen

Bijwerkingen kunnen door verschillende factoren ontstaan. Factoren die een rol kunnen spelen zijn de algemene gezondheid van het dier, sluimerende ziektes op het moment van vaccineren, de manier van bewaren en toediening van het vaccin, de omgevingstemperatuur en eventuele allergieën voor bepaalde stoffen in het vaccin.

## Bijwerkingen in de bijsluiter

In de bijsluiter van elk vaccin (ook online na te lezen op de website van [CBG-MEB](#) en [MSD Animal Health](#)) staat beschreven welke bijwerkingen er te verwachten zijn. De dierenarts zal mogelijke bijwerkingen officieel melden en de bijsluiter wordt periodiek aangepast indien nodig.

## Enthousiast afweersysteem

Het doel van vaccineren is dus om een reactie van het immuunsysteem uit te lokken. Het immuunsysteem wil de indringers verwijderen en doet zijn best om specifieke afweerstoffen aan te maken om het paard te beschermen. De meeste bijwerkingen zijn mild en verdwijnen spontaan binnen enkele dagen. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen krijgt een paard meer last van de vaccinatie.

## Goed om te weten

- Laat je paard een-twee dag(en) na het vaccineren geen zwaar werk verrichten. Zijn lichaam werkt al volop aan de opbouw van afweerstoffen en dat vergt energie.
- De meeste paarden reageren niet zichtbaar op een vaccinatie en hebben dus nergens last van. Toch is het goed om ook deze paarden 1 of 2 dagen rust te gunnen na het vaccineren.
- Het komt zelden voor dat een paard een zwelling op de plaats van de vaccinatie ontwikkelt of wat stijf wordt. In enkele gevallen oogt een paard de dag na het vaccineren wat sloom of krijgt het lichte verhoging (< 39°C). Dit zijn normale bijwerkingen: het lichaam is druk met het opbouwen van een goede afweer.
- Doorgaans verdwijnen deze bijwerkingen binnen 1-3 dagen. Vraag de dierenarts om advies wanneer je paard echt niet lekker is, er na drie dagen nog koorts is of de zwelling nog hard, warm en/of pijnlijk aanvoelt.
- Bijwerkingen kunnen gemeld worden bij de fabrikant of de overheid. Alle meldingen worden verplicht verwerkt en de bijsluiter wordt vervolgens periodiek herbekeken. In de bijsluiter staat dus altijd een actuele weergave van de te verwachten bijwerkingen en de kans daarop.